

Stvoření: 6. Vývojová teorie a původ člověka

IV.

Otázka o původu člověka je základní otázkou, na jejímž vyřešení závisí životní orientace člověka. Stejně chápání života nemůže mít ten, kdo je přesvědčen, že člověk vznikl náhodným, zákonitým vývojem pouze z hmoty a ten, který je přesvědčen, že člověk je termínem stvořitelského plánu stanoveného Bohem. Je tedy životně důležité, abychom si správně vyřešili základní otázku o původu člověka.

Stvoření

Vývojová teorie a původ člověka IV.

Při vysvětlování vývoje jsme došli k závěru, že nefinalistické vysvětlení vývoje naráží na nepřekonatelné těžkosti, a že se dokonce jeví bez smyslu, absurdní.

Jak je však možné vysvětlit vývoj na základě finalismu?

Že v přírodě existuje finalismus, tedy určitá účelnost, to je snad každému člověku jasné. Z hlediska vysvětlení vývoje chceme však zdůraznit některé důležité aspekty. Účelnost se jasně vepsala do struktury orgánů a organismů.

Orgány a organismy se jeví jako velmi složité kombinace různých prvků za účelem určitého stupně a druhu života. Avšak utváření a vývoj takových kombinací je prakticky nemožný bez působení řídicího prvku vědomí. Je totiž prakticky nepravděpodobné, že by milióny prvků, které k sobě nutně nepatří, našly spojení vždy takovým způsobem, který je úměrný určitým podmínkám prostředí.

Také je nepravděpodobné, že by se tyto prvky udržely pohromadě v takové formě přes všechny rozkladné vlivy a to jen tak náhodně, bez činitele zapříčiňujícího tento záměrně uspořádaný stav. Jak lze např. vysvětlit bez záměrného plánu, tedy finalismu, uspořádanost a koordinaci prvků a funkcí základního genetického materiálu, jakým je kyselina desoxyribonukleinová (DNA), která nejen že

obsahuje přesný program přenášení dědičných vlastností, ale také řídí celý vývoj organismů? A jak vysvětlit bez finalismu postupný vznik stále dokonalejších organismů až po člověka?

Náhoda nemůže být přece tak vynalézavá, vždyť nezná pokrok. Záměrnost a tedy finalismus se jeví ještě jasněji, když uvážíme, jak dokonale vyřešila příroda problémy chemie, fyziky, geometrie, strategie a mnohé další problémy, které předpokládají vyhodnocení a výběr přiměřených prostředků pro dosažení určitého cíle.

Což všechno toto nenasvědčuje, že za přírodou musí stát nějaký řídící, rozumový princip? Potvrzuje nám to i jedna z moderních věd, kybernetika, která nejen konstatuje, že všechna technická díla jsou výsledkem řídicí činnosti lidského ducha, ale též zjišťuje, že i živé bytosti jsou řízenými strukturami a procesy, a proto i jejich vývoj je možné chápat pouze jako řízený proces, který se nedá vysvětlit bez řídícího principu, řídícího vědomí.

Kromě finalismu se v biologickém vývoji projevuje i postupný růst dokonalosti a tím i nový, stále dokonalejší způsob bytí. Můžeme to pozorovat na bezpočtu forem živých bytostí, které nám odhaluje paleontologie. V živé přírodě existuje tedy hierarchie, posloupnost dokonalosti, kterou šel vývoj od nejnižších živočichů až k člověku, a to přes stále nové, dokonalejší a vyšší formy bytí.

Nikdo si však nemůže sám sobě dát vyšší formu existence. Je nutné, aby ji přijal od někoho, kdo ji už má. Ale v pořadí bytostí, které mají a dávají existenci, nemůžeme jít do nekonečna. To by znamenalo vysvětlení pouze oddalovat, ale ne jej dát. Proto je třeba připustit poslední bytost, která existenci dává bez toho, že by ji přijímala a tou je Bůh. Tedy vývojový proces, přesto že je růstem nových dokonalostí, nabýváním nové, dokonalejší formy existence vyžaduje Boha, bez kterého je nevysvětlitelný.

Viděli jsme, že vývoj není pochopitelný bez působení nejvyššího principu, myslí, která dala přírodě zákony, podle nichž vývoj probíhal.

Byl takový zásah potřebný k tomu, aby se na Zemi objevil lidský duch?

Lidský duch, lidský rozum se na Zemi objevil až s člověkem. Proto je oprávněná otázka: Odkud lidský duch pochází? Mohl se vyvinout přirozeným psychickým vývojem z nižších organismů? Nebo vyžadoval zvláštní zásah první příčiny? Je zřejmé, že mezi všemi živými bytostmi pouze u člověka nacházíme duchovní projevy podstatně se lišící od psychických projevů nižších živočichů.

Přitom duchovními projevy rozumíme ty projevy, které mají vlastnosti protikladné vlastnostem hmoty a vnitřně na ní nezávisí. Hmota, jak víme, má určitý objem, skládá se z částí, nachází se v čase a prostoru. Když tedy existují projevy, nemající tyto hmotné vlastnosti, musíme je považovat za nehmotné, anebo duchovní. A takovéto projevy člověk skutečně má.

Jaké jsou tyto duchovní projevy?

Jsou to především abstraktní projevy našeho myšlení. Že jsou povahy duchovní, nehmotné, to lehce zjistíme, když je porovnáme například s nejvyššími projevy rázu hmotného, jako jsou obrazové představy naší fantazie. Tak např. obrazná představa nějakého člověka (konkrétního) má všechny charakteristiky hmoty. Tento člověk, jehož si představuji, má určitou rozlohu, skládá se z částí, nachází se v určitém prostoru a čase.

Naproti tomu abstraktní, všeobecný, pojem člověka nemá charakteristiky hmoty. Je nehmotný, duchovní. Také jsou nehmotné abstraktní pojmy jako např. ctnost, dobrota, láska, spravedlnost, krása atd. Není možné je měřit, vážit, ani není možné říci, že jsou v čase nebo prostoru. Abstraktní pojmy nemají tedy v naší mysli žádnou obraznou představu s určitými hmotnými vlastnostmi.

Na druhé straně není možné říci, že tyto pojmy neexistují, nebo že nemají žádný význam. Stejně tak není možné říci, že není Bůh, když si nemůžeme utvořit přiměřenou představu nebo jej postihnout svými smysly.

Člověk má tedy nehmotné, duchovní projevy. A proto, že to, co je nehmotné, duchovní, nemůže pocházet z hmoty, protože nikdo nemůže dát to, co nemá, je třeba připustit, že člověk není pouze hmota, ale je v něm duchovní princip, který je příčinou a důvodem jeho duchovních projevů. Tento princip nazýváme duchovní duše.

Živé bytosti nižší než člověk nemají duchovní duši?

Podle účinku, výsledku, lze poznat, jaké povahy je samotná příčina. I když některá zvířata mají mnohé překvapující psychické projevy, reflexy, citovost, představivost, paměť atd., nejsou to projevy povahy duchovní, rozumové, jako jsou abstraktní pojmy, úsudky, úvahy.

Zvířata mimoto nemají symbolickou řeč předpokládající abstrakci, ale pouze řeč znaků. Nemají schopnost vynalézat, tedy vytvářet pokrok. Nemají vůli, na jejímž základě by se mohla svobodně rozhodovat. Toto všechno vyžaduje a předpokládá rozum.

Proto pouze člověk se svými abstraktními ideami, se svou schopností uvažovat a chtít, má vyšší duchovní projevy nezávislé na hmotě, které předpokládají princip téže povahy, tedy duchovní.

Co tedy z toho všeho můžeme vyvodit?

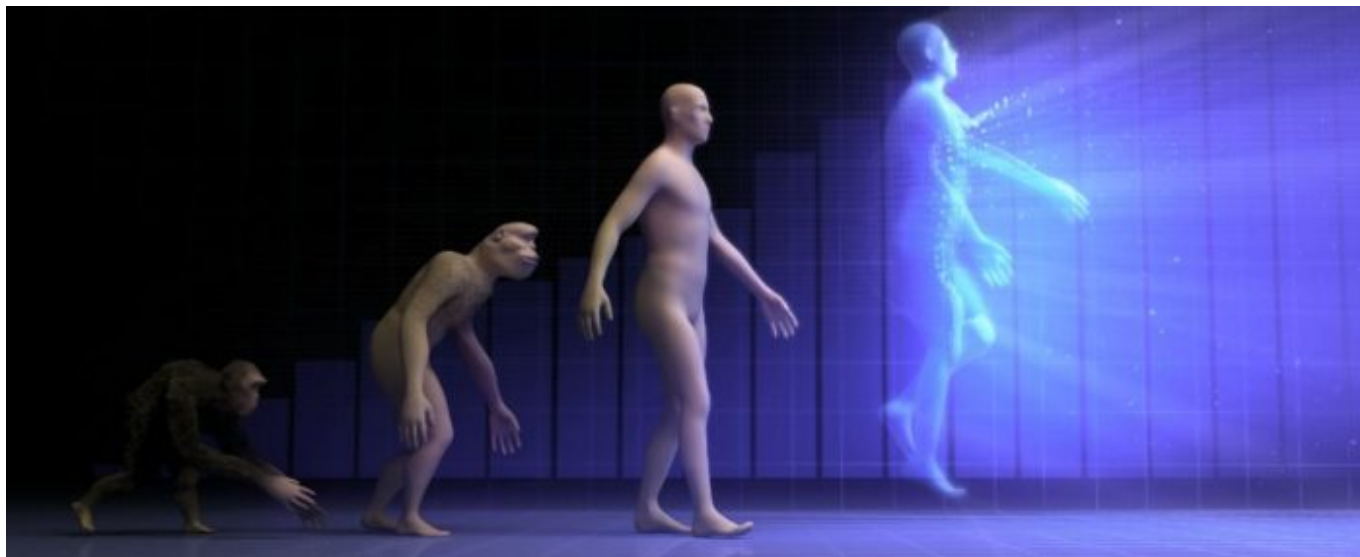
I když připustíme vývoj týkající se biologické stránky člověka, jeho duch, protože je nehmotný, nemůže pocházet z hmoty. Proto je nutné připustit zvláštní působení přiměřené duchovní příčiny, která zapálila v člověku jiskru ducha. Tuto příčinu nazýváme Bohem.

I nevzdělaní a prostí lidé, stejně jako i primitivní národy, chápou nepřekonatelnou propast, která dělí duši zvířat od rozumové a duchovní duše člověka. Žádná vývojová síla sama, i když vložená do organismu a zaměřená k určitému cíli, nemůže překlenout tuto propast, protože neexistuje přechod od hmoty k duchu, od hmotné bytosti k bytosti duchovní.

Stačí pochopit význam těchto dvou výrazů, abychom vyloučili vývoj v tomto směru a museli připustit zvláštní působení nejvyšší bytosti při objevení se duch ve stvoření. toto působení nemuselo nutně být

vnější, ale z nitra věcí samých.

Bůh všudy přítomný, nejvyšší princip života, působí ve hmotě a přírodě jako síla vytvářející život, jako dech života. Jím je působeno veškeré dění ve světě, směřující vždy k vyšší kvalitě a dokonalosti.

Kdy se však objevil lidský duch ve stvoření a jak je to možné poznat?

Není lehké určit přesný moment objevení se ducha, protože nám chybí přesná kritéria, podle nichž by se daly na základě samotných účinků rozlišovat nejjednodušší rozumové projevy od nejvyšších psychicko-smyslových projevů. Je především třeba určit, co myslíme člověkem ne z hlediska filosofického, ale z hlediska jevového.

Z tohoto hlediska můžeme říci, že člověk je primát z holou pokožkou, se vzpřímenou postavou, s rukama schopnými vykonávat nejrůznější činnost a práci, s diferencovaným mozkem velkého objemu, který umožňuje rozumové, tedy duchovní projevy. Samozřejmě ne všechny tyto vlastnosti mají stejnou důležitost a je pravděpodobné, že se neobjevily současně v průběhu vývoje hominizace (polidšťování).

Z hlediska jevového se předpokládá, že nejdříve začínala přeměna chrupu, potom postupný přechod k vzpřímené postavě, utváření lidských rukou a nakonec kvantitativní a kvalitativní přeměna mozku s objevením rozumových schopností jako je uvažování, lidská řeč apod. Přitom je však třeba zdůraznit, že samotné zvětšení mozku a jeho větší složitost (tedy komplexifikace) nemohou vysvětlit specifickou lidskou vlastnost – rozumovost.

Pavel Sauer

(pokračování)

Vývojová teorie a původ člověka:

[Stvoření: 3. Vývojová teorie a původ člověka I.](#)

[Stvoření: 4. Vývojová teorie a původ člověka II.](#)

[Stvoření: 5. Vývojová teorie a původ člověka III.](#)

[Stvoření: 6. Vývojová teorie a původ člověka IV.](#)

Stvoření: 7. Vývojová teorie a původ člověka V.

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)